

opinie

Nog eens een halve eeuw wachten?

ABORTUS 50 jaar geleden leidde de actie van een moedige arts tot een kentering in het abortusdebat. Marc Cosyns put er (een beetje) moed uit.

Marc Cosyns
Huisarts, verbonden
aan de UGent.

Het commentaar 'Abortus, een nieuwe casus belli voor CD&V' (*DS14 maart*) heeft het over de razend interessante keuze die CD&V zal (moeten) maken. Het grijpt terug naar 2020, maar misschien moeten we nog wat verder terug in het verhaal over abortus in België. Een halve eeuw, met name.

In 1973 werd anticonceptie in ons land niet langer strafbaar geacht. Dat was het onrechtstreekse gevolg van het opheffen van een wetswijziging in het strafwetboek, die dateerde uit 1923. Toen, 100 jaar geleden op 25 juni, werd aan het hoofdstuk over openbare zedenschennis toegevoegd dat 'het verschaffen van elke vorm van informatie of publiciteit rond voorbehoedsmiddelen verboden en strafbaar is'.

Op 16 januari 1973 werd dokter Willy Peers aangehouden voor het uitvoeren van een abortus bij een 27-jarige vrouw met een verstandelijke beperking, ongewenst zwanger geraakt nadat ze was verkracht. In die periode probeerde de Waalse socialist Edmond Leburton een regering te vormen van christendemocraten, liberalen en socialisten. Er werd gefluisterd dat de arrestatie politiek was ingegeven: vrijmetselaarsloges zouden de regering onder druk hebben willen zetten om eindelijk tot een regeling over abortus te komen. Er ontstond een massale solidariteitsgolf met petitie en manifestaties voor de legalisering van vrijwillige zwangerschapsafbreking.

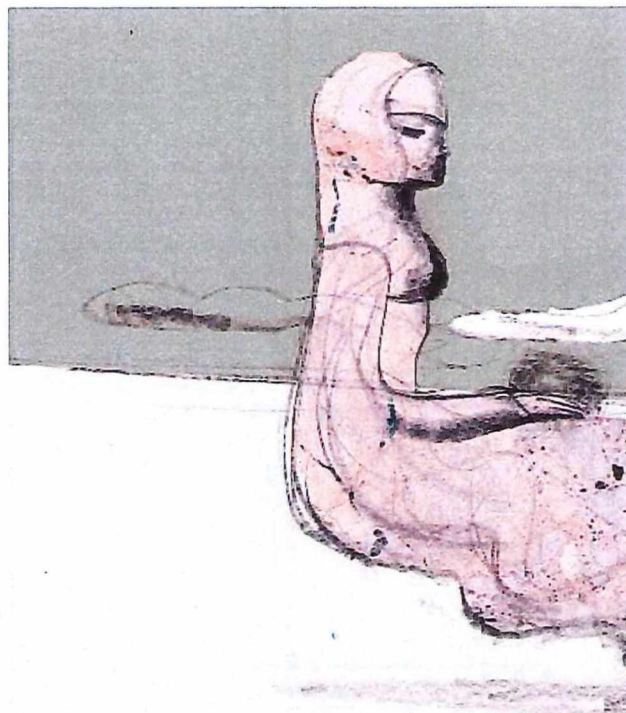
Op 20 februari 1973 werd Peers vrijgelaten. En op 9 juli van datzelfde jaar, na aanhoudende protesten, 'lega-

liseerde' de regering-Leburton anticonceptie. Het abortusdossier werd doorverwezen naar 'een commissie voor Ethische problemen'. Daarin zetelden 25 experts – dertien katholieken en twaalf vrijzinnigen. Het zou nog drie jaar duren, tot in 1976, voor die commissie met twee rapporten naar de regering stapte, die daarna weigerde een beslissing te nemen. De katholieke kerk, de christendemocraten en de orde der geneesheren hadden hun slag thuisgehaald: abortus bleef een misdrijf, de toelating van anticonceptie probeerden ze in tijden van economische crisis te counteren met een toelage voor vrouwen die thuisbleven voor de kinderen. 'Ahah, abah abortus', zong Jasperina de Jong.

Dossier geparkeerd

In 2020 passeerde een wetsvoorstel om de abortuswet te versoepelen de kaap van de commissie Justitie. De tegenstanders van de wet konden de eindstemming inderdaad keer op keer tegenhouden in de plenaire zitting van de Kamer, zoals beschreven in het commentaar van de krant. Er volgde geen commissie voor ethische problemen, maar een onafhankelijk, multidisciplinair wetenschappelijk comité.

Vorige week, op 10 maart, stelde dat comité van experts van de zeven Belgische universiteiten zijn 25 unaniem geformuleerde aanbevelingen voor aan de regering. Zoals afgesproken in het regeerakkoord wordt het debat gevoerd in het parlement, maar pas in de loop van april. Als het dossier tot dan geparkeerd kan worden, zal

het abortusdebat de onderhandelingen over de begroting en pensioenen alvast niet overschaduwen, hoopt men. We bevinden ons tenslotte in 'even preciaire economische omstandigheden als 50 jaar geleden.

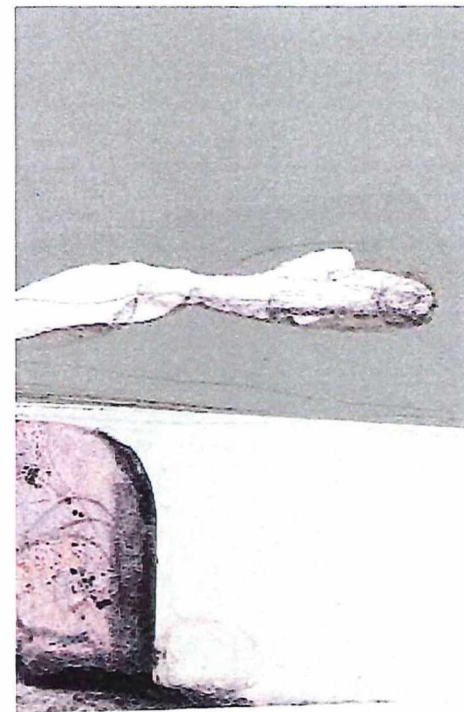
Gidsland Nederland

Maar de geschiedenis herhaalt zich nooit op precies dezelfde manier en nu al opperen sommige partijen, de PS op kop, dat het debat in de Kamer niet kan wachten. Hoe die partij (samen met vrijmetselaarsloges?) het debat denkt te kunnen vervroegen, wordt interessant. Een proces uitlokken met de arrestatie van een arts die een abortus uitvoerde op 19 weken, bij een 27-jarige met een verstandelij-

Wat er ook gebeurt, mijn voorstel om abortus als patiëntenrecht en normale zorgverlening te behandelen, zal het niet halen

ke beperking, zal er wel niet in zitten.

Wat wel kan, is de aanbeveling over anticonceptie eruihtalen en goedkeuren naar het recente voorbeeld van Canada (anticonceptie op voorschrift gratis voor iedereen) en Frankrijk (condoom gratis voor 18- tot 25-jar-

© Johan Dockx

igen). Dan heb je een deal om de abortuswetgeving niet te moeten aanpassen, precies zoals 50 jaar geleden.

Wat er ook gebeurt, mijn voorstel om abortus als patiëntenrecht en normale zorgverlening te behandelen, zal het niet halen. Dat zal nog eens 50 jaar duren, vrees ik. Hoewel, gidsland Nederland is al aardig op weg en laat de abortus in handen van de huisarts, als zorgverlening voor iedere vrouw die ze nodig heeft.

Er is nog hoop dat de geschiedenis zich niet herhaalt, dat we er lessen uit trekken en dat de vrouw, als vertegenwoordigster van het embryo, de vrije keuze en het vertrouwen krijgt de zwangerschap uit te dragen of af te breken.